

JAARVERSLAG 2022

Een compact overzicht van de belangrijkste activiteiten van SDBA
in het zesde jaar van haar bestaan.

www.deugdelijkbestuuraruba.org

www.bongovernashonaruba.org

Turibana 22, noord, ARUBA

Tel.: 297-586-5852

Cel.: 297-567-2976

1. Het eerste kwartaal van 2022 werd vooral gebruikt om de website te 'vernieuwen'. Hoewel de homepage vrijwel identiek is gehandhaafd, zijn er binnen de verschillende thema's onderverdelingen aangebracht om het gebruikersgemak te verbeteren. Dit was nodig wegens de toenemende uitbreiding van documentatie. Tevens werd de website www.harmoniaruba.org, die eveneens behoorlijk werd vernieuwd, -voorlopig- rechtstreeks gelinkt aan www.deugdelijkbestuuraruba.org. Waar de eerste fase (zie Jaarverslag 2021) vooral gericht was op de bewustwording van de schadelijke wijze waarop Aruba bestuurd werd (vooral gebaseerd op documentatieonderzoek), poogt de komende '2^e fase' een positieve wijze van openbaar bestuur te realiseren. Het uiteindelijke doel is een 'harmonieus Aruba', niet alleen op het gebied van bestuur, maar ook op de intermenselijke relaties (gemeenschap), de relatie met de natuur en de aandacht voor een harmonieuze persoonlijke fysieke en mentale ontwikkeling.
2. Het realiseren van deugdelijk bestuur is geen zaak van 1 persoon of 1 organisatie. Daartoe is de gezamenlijke inspanning nodig van zo veel mogelijk alle sectoren van de samenleving. Daartoe heeft SDBA organisaties uit de werkgevers- en werknemerssector benaderd, mede op basis van #12, bld 41, Masterplan '*Repositioning our sails*'. Dat gaf de verschillende sectoren minder vrees voor represailles indien er openlijk gediscussieerd zou worden over de kwaliteiten van het politieke systeem. Het streven is om ook vertegenwoordigers van ouderen- en jongerenorganisaties alsmede NGO's en vertegenwoordigers van de overheid bij dit platform te betrekken.
3. De discussies die met/tussen de verschillende genoemde stakeholders (inclusief) de overheid zullen worden gevoerd, behoeven een ervaren 'bemiddelaar'. Daartoe is dhr. Anselmo Pontilius benaderd, die zich bereid verklaarde hierin behulpzaam te zijn. Hij doet dit als SDBA bestuurslid, aangezien hij de functie van secretaris overnam van de vertrekkende secretaris Leo Maduro (die wij uiteraard bijzonder erkentelijk zijn voor zijn medewerking vanaf het begin de SDBA!). Dhr. Pontilius is niet alleen ervaren, maar geniet ook bij alle genoemde stakeholders een hoge mate van vertrouwen.
4. Ter verdere verhoging van het vertrouwen is de afdeling **Good Governance & Leadership (GG&L)** van Organisation, Governments and Management (OGM) van de Universiteit van Aruba (UA) op grond van de objectieve rol en status van de UA benaderd om een coördinerende rol te spelen in dit gebeuren. Ook om, waar nodig, wetenschappelijk onderzoek te doen ten behoeve van deugdelijk bestuur. GG&L reageerde positief op dit verzoek en werd vanaf de presentatie van het NIS-rapport op 25 april in de aula van de UA officieel als 'partner' van SDBA gepresenteerd (zie 5).
5. Eind 2019 heeft SDBA de Saxion-groep o.l.v. mevr. mr. Willeke Slingerland (WS), lector '*Weerbare democratie*' opdracht gegeven ook voor Aruba een National Integrity System (NIS)-Assessment op te stellen. Mede door alle verwickelingen rond de covid-pandemie is er een sterke vertraging opgetreden in de oplevering van het rapport. Zoals hierboven aangegeven: op 25 april werd Het NIS-rapport officieel overhandigd, o.m. aan de Gouverneur, de Regering, het Parlement, verschillende hoge Colleges van Staat, vertegenwoordigers van de deelnemende pijlers, waaronder de pers. Tijdens het verblijf van mr. WS en medesamensteller van het NIS-rapport Thomas Riemersma werden tal van informatieve bijeenkomsten gehouden met de Ministerraad, het Parlement, de Centrale Bank, werkgevers- en werknemersorganisaties, studenten van de UA en IPA, de pers, enz. Van de twee bijeenkomsten op de UA werden uitgebreide video's gemaakt die inmiddels op de website staan. Ook wordt, mede n.a.v. de 'vaststelling' (zie video d.d. 2-5-22) dat het gangbare democratisch model aan verandering toe is, nagegaan in hoeverre dit middels een zgn. NWO-onderzoek kan worden uitgezocht. Hiertoe hebben 'verkennende gesprekken' plaats gevonden met WS, Wouter Veenendaal, hoogleraar politicologie aan de Universiteit van Leiden en Glenn Thode, voormalig rector van de UA.

6. Tijdens het 1^e officiële werkbezoek van de nieuwe staatssecretaris Alexandra van Huffelen aan Aruba, ontving ook SDBA een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek met de staatssecretaris, de (toenmalige) directeur-generaal (dhr. Henk Brons) en de directeur Koninkrijksrelaties (Saskia de Reuver). Zij bleken alle enige kennis te hebben van het werk van SDBA en toonden veel interesse in de komende ontwikkelingen. Voor SDBA is met name de mogelijkheid om de opgemerkte tekortkomingen en aanbevelingen van het NIS-rapport op te nemen in het 'Landenpakket' van groot belang. Het onderdeel 'Deugdelijk bestuur' is daarin namelijk heel mager en belooft als zodanig weinig concrete verbeteringen in de kwaliteit van het bestuur voor de toekomst. Volgens SDBA kan het NIS-rapport prima in die leemte voorzien.

7. Van 'corruptiebestrijder' Michel van Hulten (Civis Mundi) ontving SDBA informatie over een artikel dat op 'The global anti-corruptionblog (GAB)' gepubliceerd werd door een student (Zachary Meskell) van de Universiteit van Harvard. Na contact met hem te hebben opgenomen kwam SDBA ook in contact met de 'editor-in-chief' van de website, nl. dhr. Matthew Stephenson, hoogleraar aan de Harvard Universiteit. Met hem is afgesproken nader in contact te treden na publicatie van het NIS-rapport, dat in het Engels is opgesteld om het voor een veel breder publiek toegankelijk te maken.

8. De samenwerking van *GG&L heeft inmiddels geleid tot 'verkennde gesprekken' met exponenten van verschillende organisaties (KvK, AHATA, Simar, NGO's, HAVA, Overheid, enz.) om de behoefte te peilen voor samenwerking om mee te werken aan oplossingen voor de belangrijkste problemen in Aruba. Dat werd enthousiast ontvangen en heeft geleid tot een meer uitgebreide samenwerkingsopzet met de stichting HOPE. De drie organisaties (SDBA -*GG&L – HOPE) hebben een eerste opzet gemaakt voor aanpak van de belangrijkste problematieken met als uitgangspunt het NIS-rapport waarbij stakeholders uit de gemeenschap betrokken worden om de benoemde problematieken aan te pakken. Dit gebeurt middels een 3-tal workshops (zie #10). Deze worden vervolgens voorgelegd aan 'de grote groep' voor goedkeuring + participatiebereidheid. Zo wordt voorkomen dat ook dit rapport in de la der vergetelheid belandt terwijl het veel elementen heeft/geeft voor verbetering.

Op 12 oktober vond de eerste workshop plaats in een serie van drie. De eerste workshop was erop gericht om o.m. op basis van het NIS-rapport prioriteiten voor de aanpak van tekortkomingen in de zgn. foundations voor Integriteit vast te stellen. Daartoe werden omstreeks 50 personen (voor een groot deel als vertegenwoordiger van een organisatie) uit de gemeenschap uitgenodigd. Het resultaat hiervan werd in de 2^e ronde workshops op 29 en 30 november verder verdiept. De nadruk lag hierbij op een systematische en realistische aanpak van de problematiek. De 3^e ronde vindt plaats aan het begin van 2023 waarbij een synthese wordt gemaakt van de vorige workshops en gestreefd wordt naar een afgerond 'product'.

9. In de week van 20 juni heeft voorzitter AH ook actief deelgenomen aan het 'propageren' van het project van OOS-International (Blue OOSEAN). Dit vanwege het grote belang van deze investering, die niet alleen een technologische sprong voorwaarts betekent voor Aruba, maar ook de oplossing van een heel scala van problemen die al jaren/decennia onopgelost liggen: de ontmanteling van de raffinaderij, de opzet van een moderne scheepsontmantelingsbedrijf, de omzetting in en uitvoer

van metaalproducten de afgraving/eliminatie van de dump, de RWZI, een nieuwe vorm van energievoorziening en de mogelijke opzet van een mosselkwekerij. De bereidheid van de investeerder om e.e.a. in volledige transparantie op te zetten was een belangrijke overweging van SDBA om als 'partner' in dit project deel te nemen, o.m. om de mogelijkheid van 'the Economy of Mutuality' (die in april 2024 in Aruba wordt gepresenteerd door HOPE in samenwerking met Stichting Economy of Mutuality van de Erasmus University) concreet te propageren. Vanwege het mogelijke belang van dit project heeft AH/SDBA er al enige jaren geleden in een 2-tal artikelen voor gepleit het keuzeproces meer transparant te maken en zoveel mogelijk stakeholders hierbij te betrekken (bewoners SN, wergevers- en werknemersorganisaties, stichtingen t.b.v.d. natuur, enz.). Dit voorkomt dat de keus beperkt blijft tot een zeer beperkte groep van friends & family (zie de LNG-deal) waardoor de mogelijkheid bestaat dat de keus eerder bepaald wordt door persoonlijk belang van de betrokkenen en niet door het algemeen belang.

- 10.**In november bood SDBA een voorstel aan de premier van Aruba 'ter verbetering van de Koninkrijksrelaties' terwijl de minister van Integriteit het voorstel ontving voor de realisatie van Burgerparticipatie. Van de premier ontvang SDBA daarop het verzoek om een bijdrage te leveren aan de discussie m.b.t. het 'Democratisch deficit' in het Koninkrijk. Daar is inmiddels aan voldaan.
- 11.**Eveneens in november deed SDBA een melding bij Bureau Integriteit Aruba (BIA) omtrent 'het vermoeden' van belangenverstremgeling in het LNG-Eagle project. De manier waarop klaarblijkelijke critici van de deal bij de belangrijkste 'partner' (WEB) werden weggewerkt middels een 'gouden handdruk' en vervangen door naaste familie terwijl ook alle andere sleutelposities eveneens werden ingenomen door naaste familie is hoogst verdacht. Zeker in het licht van de zeer hoge financiële belangen die hierbij een rol spelen. Net zoals bij Citgo het geval was, is deze deal omringd door de grootste geheimzinnigheid. Bij de melding bleek echter dat, ondanks de ruim 5-jarige 'propaganda' van de overheid m.b.t. de noodzaak en opzet van het BIA, deze (nog) niets kan uitrichten aangezien er nog geen landsverordening daartoe is uitgebracht. Alleen wanneer de Minister van Integriteit daar toestemming voor geeft, kan BIA de melding nader onderzoeken...
- 12.**In een mail van personeel van het Arubahuis aan de premier (mei 2021) werd melding gemaakt van mogelijk strafbare handelingen van de gevolmachtigde minister, maar werden ook Refineria di Aruba (RdA) en 'andere instanties' benoemd waar ook een cultuur zou zijn van 'kick backs'. De premier heeft weliswaar een onderzoek door CAD gelast naar het handelen van de gevolmachtigde minister (die inmiddels de 'aantijgingen' van het 'Arubahuis-Team' bevestigd heeft), maar -voor zover SDBA bekend- niet van RdA 'en andere'. Vandaar dat SDBA een brief naar de premier stuurde met het verzoek om eveneens een onderzoek te laten uitvoeren naar RdA. In de reactie van de premier werd aangegeven dat "het forensisch onderzoek betreffende RdA al enige tijd geleden aangeboden was aan het Openbaar Ministerie" en dat "het wachten is op de resultaten hiervan".
- 13.**De maand december begon negatief met de informatie van Blue OOSEAN (zie #9) die aangaf na 3 jaar wachten op de Arubaanse overheid de brui eraan te geven. De mogelijkheid bestaat dan dat dit project in Curaçao of Marokko gestalte zal krijgen. Het is o.i. onbegrijpelijk hoe de Arubaanse regering een dergelijk initiatief van een dusdanige omvang zo weinig aandacht heeft gegeven waardoor het er sterk op lijkt dat potentiële investeerders Aruba links laten liggen. Daarmee wordt de potentiële oplossing van belangrijke problemen wederom opzij geschoven. Het is daarom van belang een nader onderzoek in te stellen naar de redenen van dit 'beleid'.